

рію основою всіх наук та їх метрополій, як про це помічає Еразм у своїх «Прислів'ях». Вітрувій розповідає про Сократового послідовника Аристипі, який опинився після загибелі корабля на березі Родоса; побачив там на піску геометричні фігури, він радісно викрикнув, звертаючись до супутників: «Не будемо втрачати надії! Я бачу сліди людей!».

Н. М. Довганик, канд. іст. наук, доц.,
кафедра поліісторії

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Так уже розпорядилась історія, що початок третього тисячоліття збігся з глобальними змінами в нашій державі. Зазнає їх і система освіти. Настав час удосконалювати форми та методи навчання. Пріоритетами мають стати *індивідуалізація навчання та самостійна робота*. Головна мета — виховати особистість, здатну самостійно мислити, творити.

Важливі кроки на цьому шляху вже зроблені: у навчальних планах передбачено час для індивідуальних занять викладачів зі студентами; суттєво зменшено аудиторне навчання студентів; впроваджено *модульно-рейтингову систему* викладання та оцінки знань. Досвід застосування модульно-рейтингової системи показав, що вона створює сприятливі умови для активізації самостійної роботи студентів.

Щоб ще більше зацікавити студентів у підвищенні якості самостійної роботи, важливо забезпечити поступове впровадження *індивідуального навчального планування*, що враховує здібності тих, хто навчається. Сутність організації навчання за даною технологією полягає в тому, що студент самостійно працює з розробленою ним самим за допомогою викладача індивідуальною навчальною програмою, яка містить у собі цільову програму дій, банк інформації та методичні рекомендації щодо досягнення поставлених дидактичних цілей. Процес модульного навчання починається зі складання студентами «вхідного контролю», зміст якого пов'язується з діагностикою наявності у них необхідних знань для вивчення модульної дисципліни. Студентам, які не

склали іспит, пропонується вивчити відповідні розділи додаткового матеріалу та відзвітувати за нього.

Після успішного складання «вхідного іспиту» студентам надається можливість безпосередньо ознайомитися зі змістом модулів та методичними рекомендаціями, в яких розкрито специфіку модульного навчання, послідовність вивчення дисципліни за даною технологією, можливість вибору матеріалу модулів різного рівня складності, використання рейтингової оцінки знань, характер стимулювання діяльності студентів.

На підставі отриманої інформації студент після узгодження з викладачем самостійно планує свою діяльність (визначає мету навчання, здійснює вибір складності модуля, обирає темп засвоєння знань та формування необхідних умінь); самостійно організовує процес навчання (вільний вибір форм відвідування занять, визначення термінів атестації за навчальні елементи та за модуль у цілому); здійснює самоконтроль набутих знань та умінь (поточний контроль за вивченням навчальних елементів модуля); самостійно регулює свою діяльність (можливість за результатами контролю переглянути деякі підходи до вивчення матеріалу модулів та перенести за узгодження з викладачем термін атестації та ін.); самостійно веде облік одержаних залікових одиниць, що дає можливість стежити за виконанням поставлених цілей у навчанні; самостійно аналізує свою діяльність та вносить відповідні корективи у навчальний процес.

За таких умов роль викладача як основного джерела інформації дещо змінюється. Він має перебудувати роботу зі студентами так, щоб їх навчання не зводилося до механічного «зазубрювання» лекцій, а стало цікавим, змістовним та більш корисним. Викладач повинен стати координатором і радником студента в процесі самостійного опанування предмета. Безумовно, при цьому може зменшуватись кількість лекцій. Але це зовсім не означає, що їх роль знижується. Вони мають набувати інших якостей, набираючи, наприклад, форму співбесіди. Лекції зберігають своє значення у випадках, коли курс є новим, оригінальним, бракує необхідної навчально-методичної літератури.

Отже, організація навчання за даною технологією безпосередньо пов'язана з делегуванням функцій керування (планування, організація, регулювання, облік та аналіз) тим, хто тільки навчається. Це дає можливість готувати не тільки компетентних фахівців, а й особистості з такою рисою, як самостійність, без якої не може бути творчої, активної людини.